

RAPPORT FRA TAKSERING AV RYPER VINGELEN 2012

Takseringen ble i år utvidet med 4 linjer i Gjersjøgda.

Takseringen ble gjennomført i perioden fra 8.til 12. august i Gjersjøgda og 19. til 20. august i Ørvilldalen.

Ansvarlig for takseringen: Per Østigård

Antall linjer Gjersjøgda 4
Linjemeter taksert 14 700

Antall linjer Ørvilldalen 7
Linjemeter taksert 28 000

Værforholdene under takseringen var med unntak av 2 linjer i Gjersjøgda ganske gode med tanke på hundenes arbeidsforhold i felten. Resultatene fra takseringen i Gjersjøgda kan derfor ha blitt påvirket noe i negativ retning av været.

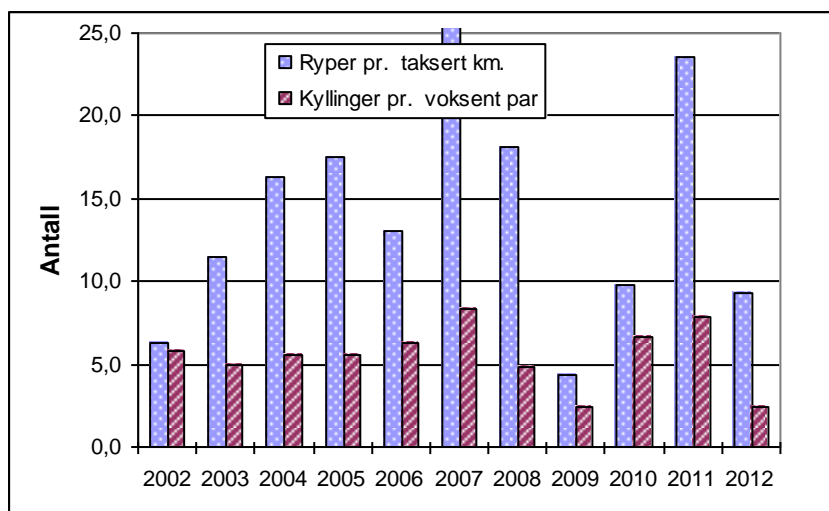
Vi fant få kull i begge takseringsområdene, dvs. at de fleste oppfluktene var med voksne par eller voksne enkeltfugler. Kyllingproduksjonen er litt bedre i Gjersjøgda enn i Ørvilldalen. Det er vanskelig å vurdere totalsituasjonen i Gjersjøgda fordi vi ikke har sammenligningsdata for dette området.

Det ble observert svært få smånagere. Det ble også observert svært få rovfugler.

Statistikdata for Ørvilldalen

År	Antall observasjoner	Antall voksne	Antall kyllinger	Antall ryper	Ryper pr. taksert 1000 m	Ryper pr. km ²	Kyllinger pr. voksent par
2002	37	46	133	179	6,3	36	5,8
2003	74	94	232	326	11,5	68	4,9
2004	93	121	335	456	16,3	89	5,5
2005	104	130	361	491	17,5	86	5,6
2006	61	88	275	363	13,0	60	6,3
2007	95	140	581	721	25,8	152	8,3
2008	99	149	357	506	18,1	79	4,8
2009	34	57	67	124	4,4	11	2,4
2010	38	63	211	274	9,8	40	6,7
2011	77	134	525	659	23,5	87	7,8
2012	76	119	141	260	9,3		2,4

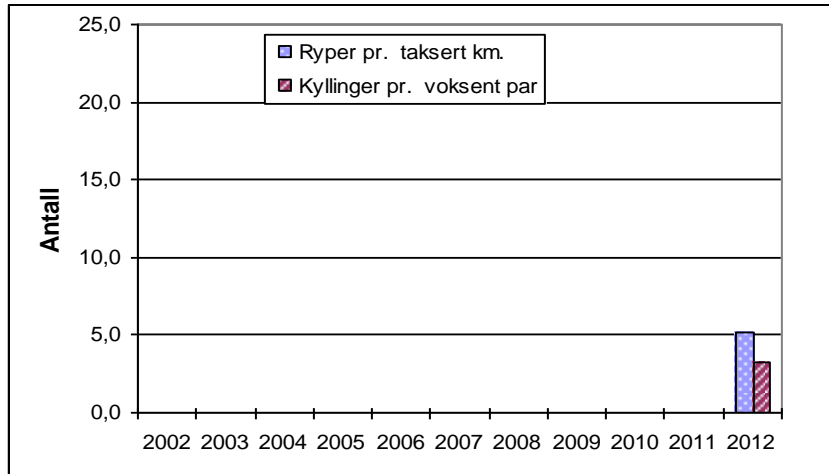
*Ryper pr. km² blir beregnet av høgskolen på Evenstad via dataprogrammet "Distance sampling". Resultatet fra denne beregningen foreligger ikke ennå.

Statistikdata for Gjersjøhøgda

År	Antall observasjoner	Antall voksne	Antall kyllinger	Antall ryper	Ryper pr. taksert 1000 m	Ryper pr. km ²	Kyllinger pr. voksent par
2012	21	30	48	78	5,3		3,2

*Ryper pr. km² blir beregnet av høgskolen på Evenstad via dataprogrammet "Distance sampling". Resultatet fra denne beregningen foreligger ikke ennå.

Taksørenes vurdering:

11 år med systematisk rypetaksering i Ørvilldalen viser at de årlige svingningene er store. Området har i norsk sammenheng gjennomgående en svært god bestand av liryper. En sammenligning med takseringsresultatene i øvrige deler av landet bekrefter dette.

I 2009 var rypebestanden i Vingelen svært lav. Liten avskyting sikret likevel en viss stamfuglbestand.

I 2010 var produksjonen god, men fortsatt lav stamfuglbestand ga likevel et rypeår godt under middels.

I 2011 ga god smågnagerbestand og bra værforhold under klekkingen sammen med en økende stamfuglbestand god uttelling.

I 2012 ligger rypebestanden vesentlig under et normalår. Det er likevel flere ryper enn i bunnåret 2009 på grunn av normal bestand av voksne ryper. Smågnagerbestanden er i år særdeles lav noe som medvirker til stort tap av kyllinger til de rovdyrene som tar egg og små kyllinger. På toppen av dette var våren sen med mye snø i fjellet og forsommeren var kald og regnfull. Dette har ført til dårlig mattilgang med lite insekter som er hovedføden til rypekyllingene i den aller første levetiden. Det ser ut til at kyllingene som ble født ved første egglegging i stor grad har omkommet. De rypehønene som har lagt nye egg etter eggrøving har fått fram mer normale kull fordi forholdene på dette tidspunktet var gunstigere enn ved første egglegging. Dette bekrefter antakelsen om at værforholdene i år trolig har hatt større negativ effekt enn kyllingtap til rovdyr. Tap av ryper til rovdyr blir trolig lavere enn normalt utover høsten pga. få rovfugler.

Årets jegere kan forvente en normal bestand av voksne ryper og lav bestand av kyllinger. De fleste kullene består av små kyllinger fra omlegging. Disse kullene inneholder noen flere kyllinger pr. kull enn de ytterst få kullene som har overlevd første egglegging og derved har en normal kyllingstørrelse.

Måtehold fra jegerens side er nødvendig, og i alles interesse, med tanke på en rask oppbygging av rypebestanden i de nærmeste årene. Voksne ryper (stamfugl) har størst mulighet til å overleve vinteren og bør helst spares.

20. august 2012

Per Østigård